

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold. za četrta leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrta leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kraje, za mesec, 30 kr. za četrta leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrta leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrta leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampelj za 30 kr. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

 Zaradi današnjega praznika izide prihodnji list v petek.

Za nižje duhovenstvo.

(Doneski k religijskemu fondu.)

Z Dunaja 19. marca. [Izv. dop.]

Druga konfesionalna postava, katere se je obravnavala v poslanski zbornici v sejah 16., 17. in 18. marca, ureduje doneske od župniškega premoženja (Pfründenvermögen) do religijskega fonda.

Postava ima dvojni namen, prvič da dosedanje doneske lastnikov župnij k religijskemu fondu ureduje in enakomernejše, ter pravičnejše uravna, in drugič, da se tako dobé sredstva za poboljšanje dohodkov nižjega duhovenstva.

Doneski k religijskemu fondu so uže od cesarja Jožefa I. 1782 uvedeni in bi po prvi uredbi morali vsi župniki, kateri imajo nad 600 gold. dohodkov, neke odstotke v religijski fond plačevati; isto tako škofje z višjimi dohodki od 12.000 gold. Kloštri pa bi morali celi znesek, kolikor jim ostane nad njihove stroške, religijskemu fondu odrajtati. A ta uredba se nij strogo izvrševala in vzlasti bogati kloštri so se znali z vlado pogoditi in plačali so doneske, kateri nijso v nobeni razmeri z njihovim premoženjem. Posebno na Nižjem in Gornjem Avstrijskem so kloštri, kateri od svojih posestev plačujejo od 10.000 do 54.000 gold. državnega davka, a vsi kloštri cele Avstrije plačajo skupaj samo 52.000 gold. v religijski fond; n. pr. Klosterneuburg z 54.000 gold. davka 8000 gold. v religijski fond, škotski kloster na Dunaji z 49.000 gld. davka samo 840 gld.,

sv. Križ z 41.000 gld. davka 1.050 gld. itd. Na Koroškem, Kranjskem in Primorji nij takih kloštrov, da bi donašali k religijskemu fondu. Sploh je 213 kloštrov, kateri so vsi izkazali čisti dohodek večjega ali manjšega zneska, in kateri peneza ne plačajo v religijski fond.

Pri posvetnih župnijah in duhovskih službah so tudi jako različne razmere v dohodkih. So župnije z 4000 do 10.000 gld. dohodkov, a druge revne, na katerih bi moral župnik z dohodki letnih 150 do 350 gld. se živiti. Iz religijskega fonda se po njegovih dosedanjih dohodkih plače duhovnikov ne dajo povečšati; zato je opravičeno, da se religijskemu fondu dohodki množe ter se tako mogoče stori, slabše plačanim župnikom in kaplanom pripomoči.

1. §. postave odločuje, da imajo lastniki cerkvenih župnij (Inhaber kirchlicher Pfründen) in kloštri donašati k religijskemu fondu in sicer v ta namen, da se pokrivajo potrebščine za katoliško bogočastje, zlasti tudi da se poboljšajo dozdajni dohodki nižjih duhovnikov.

2. §. javlja določbe za te doneske. Podlaga za nakladanje doneskov k religijskemu fondu je ista, kakor za pristojbinski ekvivalent. Prosta od doneskov pa je korarna, katere gre duhovnikom po njihovem cerkvenem stanu. Visokost te kongruje se odločuje po zaslišavanju škofov, pri katerem je gledati na različnost krajnih razmer.

Pri kloštarih ostaje prost od doneskov isti del dohodkov, kateri gre vsem udom samostana kot kongrua po njihovem cerkvenem stanu. Načela, po katerih se imajo sploh dohodki in stroški duhovnikov računati, da

se odloči kongrua, imajo se postaviti po zaslišanju škofov.

Donesek k religioznem fondu se vsakih deset let na novo odločuje. Za prvih deset let imajo donašati župnijski lastniki in samostani pri premoženju do 10.000 gl. $\frac{1}{2}$ % od 10.000 do 20.000 gld. $1\frac{1}{4}$ %, od 20.000 do 40.000 gld. $2\frac{1}{2}$ %, od 40.000 do 60.000 gld. $3\frac{3}{4}$ %, od 60.000 do 80.000 gld. 5 % itd. od 200.000 do 400.000 gld. $12\frac{1}{2}$ %, pri premoženju nad 400.000 gld. pa 15 %. Doklada ta bode samo nekatere klostre na nižjem in gornjem Avstrijskem hudo zadela, a nekateri teh samostanov imajo po 3 do 6 milijonov gold. premoženja, katerega vsako leto po svojih dohodkih izdatno pomnožavajo. Namen samostanov pa nij kopičiti velika imetja, a duhovniki na deželi, ki imajo v potu svojega obraza oskrbovati duhovno pastirstvo so v dosti krajih tako slabo plačani, da morajo zraven težavnega svojega posla še pomanjkanje trpeti. Klosterski gospodje pa se maste brez truda in dela.

Tudi nekateri škofje imajo neprimerne velike dohodke, a njihovi nižji duhovniki si še najnavadnejše potrebščine življenja ne morejo preskrbeti. Tako ima olomucki nadškof na Moravskem 800.000 reci: osem sto tisoč goldinarjev letnih dohodkov, a na župnijah religijskega fonda dobivajo v njegovi škofiji župnik samo 400 gld., kaplani pa 210 gold. na leto ter se morajo od teh pičlih dohodkov živiti! Kaplan plača župniku 120 gld. za hrano, gotovo malo za današnje razmere, ostane mu tedaj 90 gold. za vse druge potrebščine, obleko, knjige itd. In ta bogati nadškof nij

Listek.

Narodne pripovedke.

(Izgledi ogerske in štajerske slovenščine.)

(Priobčuje prof. M. Valjavec.)

6. Soldák z robačom.

(Slovenska Bistrica.) ?

Tak je bio ednook eden soldák. On je tak dugo služo pri soldaki da je že bio jako stari. Davali so njemu naj prle ednoga konja, nu soldák je pravo da on ne 'de mogeo ž njim domou priti. Te so njemu pravili da njemu dajo dva konja, nu on je pa pravo da ne de mogeo z dvema konjoma domou priti da je deleč do njegovoga douma. Te so njemu pravili da njemu dajo tri konje. Te je soldák pravo da njemu trije dojdejo pa je zoe konje pa je jahao. Gda je dojahao do ednoga louga prišla je pred njega edna kača ka je znala gučati pa njemu je pravila naj njoj dá enoga konja. On njoj se je jako molo naj bi njemu nihála pa je pravo, lehko

njemi šče trije ne dojdejo da je jako deleč do njegovoga douma. Nu kača je pravla da more dati, či ne dá da ga vmori. Pa njoj je on dao, te sta njemu ostala samo dva. Kača je eden čas jahala pa je konj oslabo doli spadno i pogino. Te njemu je kača pravla naj njoj dá drugoga. Nu on njoj se je jako molo da ne dá pa je pravo da ne dá da zna da njemu dva ne dojdeta. Nu kača je pravla da more dati, či ne dá da ga vmori, pa je mogeo dati i drugoga. Te njemu je ostao samo eden na šterom je sam jahao. Pa je i tistoga kača molo jahala pa je konj oslabo i doli spadno pa njemu je te kača pravla naj njoj dá tistoga šterom sam jaše. Gda je vido da je drugač nej pa je te dao i zadnjega, pa je tistoga malo jahala pa je doli spadno i pogino. Te njemu je pravla kača: ka bodeš zdaj ti z menom da sam te jaz od 'sej trej konjov spravila? Nu soldák je pravo: ka si ja s téof pomorem? Nu kača njemu je pravla naj on zeme edno šibo pa jo naj tak dugo bije doček

ne presče 'so kožo na njoj. Pa je on tak včino. Gga je že 'so kožo na njoj presekaao, te njemu je pravla naj zdaj tiste falačke kože doli ž nje trga. Pa je on tak včino. Gga je 'se ž aje strgao te je postala tista kača lepa divojka pa je pravla soldaki naj pevėj ka šče da njemu ona dá. A on je pravo da bi se on ž njom oženo a divojka je pravla da nej da si lahko on lepšo zeme kak je ona, pa je ona njega ednom šibom tak bila dokeč je nej postao mladi, pa njemu je dala edno robačo i edno sreče pa njemu je pravla da gda de on to robačo meo in i sablo da nadlada ka šče 'de šteo, samo naj dobro pazi na to. Pa njemu je pravla da naj ide krali da ga najde jako žalostnoga za stolom sedeti, da trije krali na njega bijejo. On je šou pa je tak najšeo kak njemu je ona pravla. On jü pravo krali ka njemu dá da on naklada njegovoga neprijatela, a krao njemu je pravo da njemu dá ka šče. A on je pa pravo da drugo ne prosi nego naj njemu dá njegovo naj mlajšo čer, a krao

dal ni peneza v pomagalni fond za duhovnike, katerega so škofje l. 1868. sklenili napraviti. Sploh je samo nadškof Raušer, kateri nema razmerno velikih dohodkov, daroval 80.000 gold. v pomagalni fond za nižje-avstrijske duhovnike.

Nova „konfesijonalna“ postava je tedaj bila potrebna in bode v prvi vrsti nižjim duhovnikom na korist, kateri bodo še enkrat hvaležni državnemu zboru, da je odpravil starodavne nedostatke, če zdaj ne smejo izraževati svojega pritrdjenja, ako nečejo biti preklinjani od svojih škofov in onih svojih tovarišev, kateri ali imajo bogate prebende, ali v svojem versko-političnem fanatizmu zametavajo tudi najboljše naprave, če ne pridejo od „pravnarjev“.

Politični razgled.

Notranje dežele

V Ljubljani 24. marca.

Cesar je včeraj, kot na dan petindvajsete obletnice bitke pri Novari, čestital nadvojvodu Albrehtu.

Državni zbor je 23. t. m. nasvet tirolskih Italijanov glede ločitve laškega Tirola od nemškega izročil posebnemu odseku petnajstih udov.

Dalmatinske občine pošiljajo zdaj peticije na ministerstvo dunajsko, v katerih zahtevajo, naj se vpelje v gimnazije in realke po Dalmaciji hrvatski učni jezik.

V **ogerski** poslanski zbornici je 23. t. m. novi minister predsednik Bittó razvil svoj program. Ozira se na revno stanje zadnjega časa in pové, kako je novi kabinet nastal. Kot njegovo glavno nalogo je zaznamoval Bittó zdravljenje težkih finančnih in gospodarstvenih bolezni in kot prvotni pogoj k temu ustanovljenje ravnotežja med dohodki in stroški. Vlada tudi ne bode premostravala novih vprašanj. Minister predsednik prosi končno, naj bi ga vse stranke podpirale.

Vnanje države.

Francoski predsednik Mac-Mahon zapazuje, kako bore rolo ga puste rojalisti igrati, in kako mora njegov kabinet tem ljudem poslužen biti, ako se hoče nad vodo vzdržati. Toda spoštovanja mu ne pridobi nijen protest, dokler nema v rokah pravice razpuščenja zbornice, ki ga smatra le kot stražnika pred svojimi vrati. Broglieu se pa s konstitucionalnimi postavami ravno toliko mudi, kakor komisiji. „Rép. franç.“ zopet žuga z razpuščenjem, a Gambetta more z

njim ravno toliko storiti, kakor Mac-Mahon, kajti Broglie ima večino, večina pa njega, oba pa se ne mislita ločiti, dokler se morata še bati, da bosta pri volitvah tepena. A zdaj se morata še. Zato pa kujeta volilno postavo, ki ima čete republikancev polomiti. Položje je tako priprosto, da se mora človek čuditi, ako možje, kakor Gambetta, ne vedó, pri čem so. Thiers gotovo vidi, kako zajec teče, a on je prestar, da bi ga lovil. Mac-Mahon pa bi ne smel pozabiti, da se septenij nij za njega naredil, nego zaradi restavracije, in da mora, ako se hoče imeti za moža, pokazati, da ne umeje šale, da čuti, da je prezident republike in da zna izvršiti svojo nalogo.

Španski uradni list ne prinaša posebnih novic s severnega borišča. V Somorostro je prišel general José Concha in se je dolgo pogovarjal s Serranom, preden je odšel na Kubo. Republikanci so vjeli karlistovsko bando Agreda v provinci Burgos. General Izquierdo je republikancem, preden je oddal vodstvo Serranu, poslal oklic, v katerem med drugim to-le pravi: Vsaka izguba nas ne sme ustrašiti, nego osrčiti, da rešimo svobodo. Složnost, red, spoštovanje pred uradi, to je potreba. Zanašam se na vas. — Glasovitega krvoločnega župnika Santa Cruzu so francoski žandarmi vjeli ter v mestu Bayonne zaprli.

Italijanski kralj je v nedeljo sprejel diplomatski corps, pa prevzemal lastnoročno pisana čestitna pisma kraljice Viktorije, avstrijskega, nemškega in ruskega cesarja, prezidenta Mac-Mahona in Granta. Vedno prihajajo v Rim deputacije čestitat vrlému možu.

Dopisi.

Z Dunaja 21. marca. [Izv. dop.]

Minister Lasser nij drugače mogel, da ne bi bil grofa Auersperga, pokojnega kranjskega deželnega predsednika, v poslanski zbornici pohvalil o priložnosti, ko je šlo za podporo kranjskim Dolenjcem. Saj je tudi ministerski predsednik knez Auersperg nekaj dni poprej Lasserja pohvalil, zares ginljiv prizor, to mejusobno hvalisanje.

Kdo bode novi kranjski deželni predsednik? Imenujeta se tukaj dva gospoda, katera imata upanje do tega mesta priti: gorški deželni predsednik Rehbach in kranjski deželni glavar Kaltenegger. (Tukaj se imenuje tudi bukovinski baron Pino. Ur.) Upamo, da stvar ne ostane tako dolgo nedoločena, kakor imenovanje ljubljanskega

škofa. Dozdanji ljubljanski začasni škof g. Vidmar se je sicer po tukajšnjem papeževem nunciju obrnil do papeža, da bi kljub svoji odpovedbi ga zopet postavil za definitivnega škofa, a nuncij tega nij hotel storiti. V krogih pravne stranke si žele korarja Kosarja ali nadžupnika konjiškega Rozmana za ljubljanskega škofa, a v odličnih krogih se dozda ta dva gospoda niti v poštrev jemala nijsta. (Bila bi tudi nesreča, ko bi bil izmed teh kdo imenovan. Ur.)

Cesar se jutri vrne iz Pešte; trebalo je res njegove osobne intervencije, da se je končala ministerska kriza in novo ministerstvo nastavilo. Dunajčanje so uže sprožili dva bonmota na novo ogersko ministerstvo. Beseda Bittó (ime novega ministerskega predsednika) pomeni v madjarském jeziku vešala (galgen). Dunajčanje tedaj pravijo: Ogersko ministerstvo visi na vešalah; dalje: Andrassy je l. 1849 stal pod vešali, zdaj pa stoji nad vešali. — Slabi časi so, a Dunajčanov humor ne zapusti.

Iz Litije 23. marca. [Izv. dop.] Pretečeni teden so bili pri tukajšnjem županu zbrani župani in drugi veljavni možje celega litijskega okraja. Posvetovali so se zaradi cenitve zemljišč; pritožbe jim je delal gosp. Dzimski iz Ljubljane, ki je v teh rečeh baje izveden mož. — Žandarmov, kakor se kaže, bo pri nas kmalu premalo, akoravno je v našem okraju malokdaj kak pretep. Ker tedaj pretepopov nij, si je naš modri gosod okrajni poglavar g. Šenveter izmislil nov opravek, da bodo žandarmi večkrat imeti priložnost, kazati svoja svitla bodala. Pošilja jih namreč ob nedeljah v cerkve z nasajenimi bajonetmi, da poslušajo, kaj bodo duhovniki pridigovali. Res bi bilo dobro, da bi se malo gledalo, kaj nekateri hujskalci po prižnicah počenjajo, toda za to menda nij treba ravno žandarmov z bajonetmi, nego to bi bila stvar pametnih škofov. Kmetje v očigled takega ravnanja drugače misli dobodo in nove konfesijonalne postavbe res za take imajo, kakor jih nekateri malajo, ker jih sami ne poznajo ali ker so toliko hudobni, da jih zavijajo ter po svoji navadi kmeta sleparijo, ker revež ne vé, za kaj gre. Sicer bo pa to našega neprevidnega g. Šenvetra samega v zadrego spravilo. Kajti če hoče samo nekatere fare

je pravo da mu dá z drage voule samo či nadlada. Gda so že šli v boj pita je on krala či šče da bi šterl ostao od neprijatelske vojske, a krao je pravo naj samo trije generali ostanejo. Kak je on mahno sablom 'ai so spadnoli samo so trije generali ostali a njej je dao vrči v temnico i krao mu je dao svojo čer ka se je ž njom oženo. Gda se je ona ednouk šetala pouleg temnice pa je eden generao pitao: ka ma tvoj mouž da te tak močen? A ona je pravla da ne vej za drugo neg on má edno robačo da jo 'sigdar sam peré i gda jo stišl da z golom sablom straži i edno sablo da gda je nejma pripasane da jo sigdar má zaklenjeno. Pa je pravo generao njegovoj ženi, či bi ona mogia kak njemi tisto robačo zeti. Nu ona je pravla da ne de mogla da ne dá drugomi prati nego si sigdar sam peré. Te je pa pravo njoj generao naj ono dobro pogleda pa naj tako drugo zašije. Tak je ona včinnila. Ona je prosila pa njemi je pravla naj njoj dá da de ona prala. Nu on njoj je nej šteo dugo dati, nu ona je pravla naj njoj

dá, naj z golom sablom pazi či se boji za robačo pa či bi jo kama djala naj jo slobodno vmori. I on njoj je dao pa je stražo z golom sablom. Ona je pa mela drugo robačo zašito ravno tako kak njegová. Gda se je on v krej zgledno ona je friško tisto robačo skrila pa je drugo namočila i počela je prati. Gda jo je oprala pa njemi je dala tisto štero je ona zašila a ona je odnesla i postišila pa je poslala generali v temnici. Gda si je on robačo oblekeo na ednouk se je na njem strgalo železje in odprle dveri na temnici pa je vū zišeo 's temnice pred tistoga šteroga je prlé bila robača na njem je prazo: nu zdaj si ti v moji rokaj a nej jaz v tvoj. A on je pa pravo: ti mene z mojom sablom na male falečke zasekaj pa me zmeči v tou moje vreče pa me vrži na konja pa ga vū z varaša steraj. Tak je on včino: na male falečke ga je slabom zasekao pa ga je zmetáo v vreče i na konja vrgeo. Gda je že konj prišeo vū z varaša te je vreče ž njim doli spadnoli pa je prišla k njemi tista devojka ka njemi je dala ro-

bačo sablo i vreče pa ga je nazaj vktip zložila. Gda ga že je vktip sklala te je na njega huknola i on je postao pa živ pa je pravo, da njemi je jako mrzlo, a ona njemi je pravla: lehko ti je mrzlo, za kaj si nej pazo na robačo? On njoj se je jako molo da bi njemi mogla pomoči. Nu ona njemi je pravla da njemi žmetno pomore i dala njemi je ednoga zlatoga konja pa njemi je pravla: toga konja ti drago cejni; žena tistoga šteri ma tisto tvojo robačo zbetežá pa njoj se zasenja da ne de prlé zdrava dokeč ne bode tistoga zlatnoga konja jetra v rokaj mela. On ga kúpi a gda do ga sekali pošli ti edno mlado divojko naj drži rogec, gda šteri falaček notri spadne naj odnese tisti falaček v tvoje gredé i naj notri vrže i tam de zraslo drevo zlatno. Gda de že tisto drevo veliko pa se zasenja kralici da ne de prlé zdrava dokeč ne de s tistoga drejvá napravljena posteo i ona na njoj spala. I to to drevo drago cejni. Gda do tisto drevo sekali pošli edno divojko pa naj robec drži i gda skalinea notri zleti naj jo odnese in

z bajoneti strašiti, je to od njega pristransko. Ko bi pa v vse cerkve ob nedeljah poslal žandarme, trebalo bi mu 36 mož, ker šteje naš okraj 18 farnih cerkev. Predzadnjo nedeljo je moral savski fajmošter, znani Janez Koprivnikar, od žandarmov strašiti dati se, zadnjo nedeljo pa so šli ti v Hotič. V Hotiči bi bilo kmalu do boja prišlo med fanti in žandarmi. Vsak si lahko misli, kako bi se ljudstvo škandaliziralo, ko bi se v cerkvi začel — pretep. In kake nesreče se pri tem lahko zgodé! Tedaj svetujemo mi našemu okrajnemu glavarju naj to nesvobodno ravnanje opusti, saj pridige lahko na kak drug način nadzoruje.

Kozé in še druge take bolezni v našem kraju zelo razsajajo, posebno med otroci. V marsikateri hiši jih leži 5 ali 6, toda ne mrjô pa ne kaj hudo.

Domače stvari.

— (Kranjski deželni odbor) v včerajšnji nemški „Laibacher Ztg.“ naznanjuje slovenskim pisateljem šolskih knjig razpis, v katerem naznanja, da se bodo vsled znane sklepa dež. zbora od 9. jan. 1874 s svoto 10.000 gld. iz deželne blagajnice slov. šolske knjige zalagale, ter pozivlje slovenske pisatelje, naj rokopise pošiljajo dež. odboru kranjskemu. — Res modro! Kajti to je nad vse dvome gotovo, da slovenski pisatelji nemško „Laibacherico“ najprej in najbolje beró!!

— (Kranjsko društvo zdravnikov) je poslalo svojo peticijo poslancu dr. Razlaga, da jo drž. zboru izroči.

— (Pet in dvajseta slovenska predstava), to je zadnja letošnje sezone, bode danes sredo 25. t. m. Igrala se bode prvikrat nova burka „Nezgode starega mladeniča“ po Nestroju poslovenjena. Veliki ponedeljek se začnó potem predstave na korist posameznih igralnih moči dramatičnega društva.

— (Čitalnica v Kranju) napravi 24. t. m. veselico. Predstavlja se bodo igre: „Strup“, „Muteč“ in „Sam ne ve, kaj hoče“. Po dovršenem programu bode „Tombola“. K tej zabavi vabi uljudno p. n. društvenike Odbor.

— (Koze) so se prav zlo pokazale v Orlah pri Ljubljani. Več ljudij je uže umrlo. —o—

v morje vrže, tam de zrasla zlatna reca pa se bode kralici zasenjalo da ne de prlé zdrava dokeč ne de žive rece mela v rokaj. I tak je bilou. Gda je že reca v morji zrasla pa se kralici je zasenjalo da ne de prlé zdrava dokeč ne de žive rece v rokaj mela. Krao je dao jako reco loviti z vojskom. Nu te je prišao on šteroga je prlé b:la robača pa njemi je prava da naj ide vojska v varaš pa naj doli dene robačo pa naj stoupi v morje da jo zgrabi. I tak je bilou. On je poslao vojsko v varaš pa je doli djao robačo i stoupo v morje, a gda je on doli djao robačo on jo je friško na sebe djao pa njemi je te pravo: zdaj si pa ti v mojoj vlasti, ka pa jaz s tévo včinim? A on je pa pravo: včini z menom ka sam jaz s teov včino, rasekaj me na falate pa me zmeči v vreče kak sam jaz tebé. I on ga je rasekao i zmetao v vreče i vrgeo na konja i vó z varaša sterao pa je tam doli spadno i sprhno, a on je meo nazaj robačo.

(Dalje prih.)

— (Rojanska čitalnica) napravi v sredo 25. t. m. ob 5. uri popoldne izredni občni zbor, pri katerem se bode posvetovalo in sklepalo o preselitvi društva iz sedanjih prostorov. Povabljeni so k shodu vsi častiti gg. udje.

— (Vstopni listi) k besedi, katero napravi rojanska čitalnica v nedeljo 25. t. m. v prid „Narodnemu domu“ v Novem mestu dobivajo se po 50 kr. pri prvosedniku, blagajniku, tajniku, v Caffé ginnasio, pri zlati zvezdi reduta romana in na dan besede pri vstopu. Program besedi je sledeči: 1. Prvosednikov govor. 2. Čveterospiev. 3. igra: Visoki C. 4. Igra na citrah. 5. Zbor. 6. igra: Reven poet.

— (Nesreča.) Pri kopanju nekega vodnjaka se je 20. t. m. v Rudniku zgodila nesreča. Delavec je kopal doli v vodnjaku in prst se je v čebru ven vleklá. Ko gre pa enkrat poln čeber od tal, se uže pri vrhu vrv odtrga in poln čeber pade na delavca spodej, da je vsega potlačil. Nesrečni mož bode težko ozdravel. —o—

— (Iz Središča) se nam piše: Gosp. B. Klemenčič tržan je prodal te dni prašiča gosp. Vojsku na Ptuj za 200 gold. Pravi se, da bode ta prašič imel zelo 7 centov.

— (Roparji.) Iz Medjimurja se nam piše, da se tamkaj zbira neka roparska družal in da preti velika nevarnost za okolico in sosedne kraje na slovenskem Štajerskem. V tem društvu so neki ljudje iz bližnje in dalnje Hrvatske, Ogerske in Štajerske in nekaj bivših pandurov. Čakovska gospodstva je nekaterim občinskim predstojništvom na Slovenskem o tej reči uže poročala.

Izpred porotnega sodišča.

(Smrt zarad ene kučme.)

V včerajšnjem listu smo priobčili imena porotnikov prve porotne sodbe v Ljubljani. Denes s tem podamo še kratek popis obravnavanjá.

Prvosednik dr. Lušin: Čast. porotniki! Zopet, po 23letnem prestanku, so se pri nas upeljale porotne sodnije. Beseda porota je stara slovanska, kajti „rotiti“, je to kar mi „prisegati“ imenujemo, in prisegli bodo tudi denes gospodje porotniki. Poklic udeležiti se sodniškega posla, je lep a težak, saj gre meriti pravico. Pravica pa je, kar vsak med nami spozna, za nas na svetu najbolj, in tudi bogu ljuba. Z veseljem vas č. porotniki tedaj pozdravljam, kot ljube tovariše in vas prosim, da boste neutrudno sodelovali, kadar bomo brali v bukvah večne pravice. — Prvosednik prebere potem prisego v nemškem in slovenskem jeziku, porotniki store prisego vsi v slovenskem jeziku.

Sedaj prebere zapisnikar tožbo v nemškem in v slovenskem jeziku. Iz njega posnemljemo sledeče: Na sv. Štefaná dan 1873 sta Jurij Zemljak, 20 let star blavec, in Janez Štibernik, 41 let star, kupec na Ponovi vasi v ljubljanski okolici, v gostilnici v družbi z več drugimi fanti pila. Štibernik začne Zemljaka napravljati, naj dá svojo kučmo v zameno za njegov klobuk in 6 grošev pridava. Zemljak nij bil s to barantijo čisto nič zadovoljen, ker je bil klobuk uže star, ali Štibernik nij hotel kučme več nazaj dati, nego zapusti z njo gostilnico. Zemljak se jezi, da je oško-

dovan in gre gologlav za Štibernikom, katerega kmalu doide. Zemljak vpije: „kučmo nazaj!“ Štibernik mu pa ne odgovori nič. Zemljak popade kol in udari Štibernika tako po glavi, da je drugo jutro vsled rane umrl. Ta čin je zločinstvo uboja po §. 140, kazniv po §. 142 kazenskega zakonika.

Zatoženec Zemljak, mlad, dobrodušen fant, a brez vse šolske odgoje potrdi vse, česar ga zatožba dolži. Samo to pravi, da je Štibernik prvi prijel poleno in hotel njega udariti, na kar je on kol pobral in Štibernika udaril. Pravi: „Jaz sem mislil, da ga bom le malo, pa se je tako primerilo!“ Ker ga je vest pekla, bežal je, ko je zvedel, da je Štibernik umrl, v svoj rojstni kraj pri Kamniku, potem pa v Ljubljano ná Žabjek prišel in se tam javil.

Prva priča je Marijana Štibernik, udiva ubitega, s katerim ima 5 otrok, vsi še živé in od katerih je najstarejši 12 let, najmlajši 3 leta star. Jokaje pripoveduje, da je z umrlim možem izgubila vso svojo podporo in zahteva 500 gold. odškodovanja, kar jej plačati zatoženec tudi jokaje obljubi, — ako mu bode le kdaj mogoče.

Zašlišane priče Janez Rebolj in France Rebolj potrdita pod prisego, kar trdi zatožba in zatoženčevo izpovedovanje.

Sodniška zdravniška izvedenca dr. Pestotnik in ranocelnik Gregorič oba potrdita, da je Štibernik vsled prejete rane moral umreti.

Prvosednik prebere še nekoliko dopisov, kateri se te obravnave tičejo, potem se sodišče pomakne v stransko sobo in nazaj prišedši stavi v slovenskem in nemškem jeziku na porotnike sledeče vprašanje: „Je-li obtoženec Jurij Zemljak kriv, da je po noči ob Štefanjem dnevu lanskega leta Janeza Štibernika, sicer ne z namenom, da bi ga usmrtil, ali vendar z družim sovražnim namenom, s kolom po glavi tako udaril, da je Janez Štibernik vsled tega umrl?“

Prvosednik potem dá besedo državnemu pravdniku.

Državni pravdnik g. Perše: Č. gosp. porotniki! Predno pridem do svojega pravega posla, namreč razvijati in dokazati, da je obtoženec res zločina kriv, je moja dolžnost, da vas gospoda porotniki prav srčno pozdravljam. Po novem kazenskem redu ste tudi Vi poklicani, izrekatí sodbo o krivdi ali nekrivdi. — Kakor je dobil državni pravdnik mnogo pravic, tako mu je naraslo mnogo dolžnostij po novem kazenskem zakonu. Vam je s pravico da sodite, narasla dolžnost, krivdo ali nekrivdo skrbno in vestno preiskavati. Prepričan sem, da boste ta posel kot poštenjaki in svobodni možje skrbno in vestno opravljali in se samo postave držali, da boste kot nedvisni možje, pomagali v naši domovini pravici in svetosti zakona k časti; da bodo vaši izreki pravici in vam na čast!

Državni pravdnik potem predlaga da se zatoženec kriv spozna hudodelstva umora po §. 140. k. z.

Zagovornik dr. Ahačič: Gospoda porotniki! Spominjajmo se denes onih časov, ko so denes pred več kot dvajsetimi leti pri nas bile porotne sodnije. Žalostni čas, ki je nam državljanom vzel to pravico, je minul, in nekoliko temen del naše ustave se je zopet zjasnil z uvedenjem porotnih sodnij, tega krasnega svobodnostnega daru, tega prvot-

nega načela državljanske svobode. Porotne sodnije so naprava, pri kateri se sodi državljani od sodržavljancev. Porota je tako stara, kakor zgodovina svobodnih narodov. Nij bilo še nobene države, ki bi bila svobodno ustavo imela in obdržati znala, pa ne imela tudi porotnih sodišč. Pri nas so še primerjati mladi rastlini, ki se mora dobro varovati, da ne pogine. V vaše roke, gospodje porotniki, je osoda porot položena, in vi jo imaste prvi varovati, da zopet ne pogine. Ne iščite v tem svoje česti, svojega poklica, da bi vsacega za nekrivega spoznali; kdor se je pregrešil proti pravici svojega bližnjega, ta zasluži kaznovan biti in porota bi nepriljubljena postala, ko bi pravi hudodelniki brez kazni odšli. Na drugi strani pa še, držite se misli, da je boljši, da kdo uide, ki je kriv, kakor pa da bi na kacev nedolžnem sodnijski umor storili. Ne tožite zavoljo izgube malega časa, ki vas včasih kot porotnike zadene, bodite ponosni na ime „porotnika“, ker to ime priča, da ste svojim sodržavljancem nasproti najsamostalnejši in najboljše zupanja vredni možje. Jaz pak kot zagovornik pozdravljam z veseljem to napravo, tem bolje, ker sem prepričan, da od zdaj ne bodo besede zagovornikove razgubile se kot klic vpijočega v pustini.

Porotniki se v stransko sobo pomaknejo, čez pol ure pridejo zopet in njihov prvomestnik Pibrovec naznani, da so porotniki z 11 proti 1 glasu na vprašanje odgovorili: „da!“ — Vsled tega sodniki obsodijo tožnega na tri leta teške ječe, poostreno z enim postom vsak mesec, in s samotnim zaporom na Štefanji dan.

Obračnavo je vodil predsednik Lušin jako natančno, ravna se strogo po postavi, v slovenskem jeziku. Porotniki so bili prišli vsi, tudi z dežele, le enega Ljubljancega nij bilo.

Poslano.

Vsem bolnim moč in zdravje brez leka in brez stroškov.

Revalescière du Barry v Londonu.

Odstranjenje vseh boleznih brez leka in stroškov z izvršno zdravilno hrano Revalescière du Barry iz Londona, katera pri odraslih in otrocih svoje stroške 50krat v drugih sredstvih prihrani.

Izpisek iz 75.000 ozdravljenj bolezni v želodci, v živcih, v drobu, v prsih, na pljučah, v grlu, v dušnjaku, na žlezah, na ledvicah in v mehurju — od kojih se na zahtevanje posnetki v mestu in franko dopošljejo:

Spričevalo št. 64.210.

V Napolji, 17. aprila 1862.

Moj gospod! Vsled bolezni na jetrah sem bival sedem let v strašnem stanu sušenja in vsakovrstnega trpljenja. Nijsem bil v stanu ne čitati niti pisati; moji živci so se tresli po celem životu, slaba prebavljivost, vedna nespečnost in imel sem zmirom razburjene živce, da nijsem nikjer našel miru, pri tem sem bil tudi silno otožen. Mnogo zdravnikov je svojo umetnost poskušalo, a ne da bi moje trpljenje olajšali. V popolni obupnosti sem Vašo Revalescière poskusil in zdaj, odkar sem jo tri mesece užival, se zahvaljujem ljubemu Bogu. Revalescière zasluži največjo hvalo, ona me je popolnem zopet ozdravila, tako, da morem svoje družbinsko stališče zopet zavzeti. Z iskreno hvaležnostjo in popolnim spoštovanjem

Marquise de Bréhan.

Spričevalo št. 65.810.

Neuchâteau (Vogesen), 23. dec. 1862.

Moja hči, 17 let stara, je trpela vsled pomanjkanja svojih pravil na strašni razburjenosti živcev, imenovani sv. Vidov ples, in vsi zdravniki so dvomili na mogočosti kakšne pomoči. Od tega časa sem ji po nasvetu prijatelja, Revalescière dajal, in ta izvršna hrana jo je na začudenje vseh, kateri trpečo poznajo, popolnem ozdravila. To ozdravljenje je tu veliko pozornost vzbudilo in mnogo zdravnikov, ki so to bolezen za neozdravljivo proglasili, se zdaj čudi, mojo hčer močno, čvrsto in popolnem zdravo videti.

Martin, Officiere Comptable en retraite.

Tečnejši kot meso, prihrani Revalescière pri odraslih in pri otrocih 50krat svojo ceno za zdravila. V plehastih pušicah po pol funta 1 gold. 50 kr., 1 funt 2 gold. 50 kr., 2 funta 4 gold. 50 kr., 5 funtov 10 gold., 12 funtov 20 gold., 24 funtov 36 gold., — Revalescière-Biscuiten v pušicah à 2 gold. 50 kr. in 4 gold. 50 kr. — Revalescière-Chocolatée v prahu in v ploščicah za 12 tas 1 gold. 50 kr., 24 tas 2 gold. 50 kr., 48 tas 4 gold. 50 kr., v prahu za 120 tas 10 gold., za 288 tas 20 gold., — za 576 tas 36 gold. — Prodaje: Barry du Barry & Comp. na Dunaji, Wallfischgasse št. 8, v Ljubljani Ed. Mahr, v Gradcu bratje Oberanzmeyer, v Innsbrucku Diechtl & Frank, v Celovcu P. Birnbacher, v Lenci Ludvig Müller, v Mariboru F. Koletnik & M. Moric, v Meranu J. B. Stockhausen, kakor v vseh mestih pri dobrih lekarnah in specerijskih trgovcih; tudi razpošilja dunajska hiša na vse kraje po poštnih nakaznicah ali povzetjih.

Tuji.

21. 22. in 23. marca.

Pri Slonu: Fischer, trgovec z Dunaja. — Milavec iz Cirknice. — Mrener iz Prage. — Icheyer z gospe iz Ratec. — Doleneč, poštar iz Provoj. — Polansky, štacijski šef iz Sapiona. — Ruzička iz Varaždina. — Grof Chorinsky z Dunaja. — Oser, trgovec z Dunaja. — Golob iz Stajerskega. — Krainer iz Postojne. — Pretner, nadzornik iz Trsta. — Rusnir z Dunaja. — Pibrovec iz Kroke. — Stehr iz Hamburga. — Konšek s hčerjo iz Podpeč.

Pri Maličih: pl. Ehrfeld, bankir iz Celovca. — Roedach, trgovec z Dunaja. — Grof Lanthieri iz Vipave. — Sori, Reitmiller, direktor iz Hasberga. — Jugovic, trgovec iz Kranja. — Globočnik, žena rudniškega posestnika iz Železnikov. — Rene, nadgozdar iz Hasberga. — Grof Chorinsky, c. kr. okrajni glavar z Dolerjskega. — Langer, posestnik iz Pogane. — Schönbaum, trgovec iz Hrvaškega. — Doleneč, trgovec iz Kranja. — Richlig iz Gorice. — Atrus iz Remšajda. — Oberanzmayer iz Gradca. — Gospa Schinerl s hčerjo iz Tržica. — Wagensul, potnik, Kretschmer, potnik z Dunaja. — Lenasi iz Broda. — Cvetič iz Novega mesta. — Lauinger, potnik iz Burgsteina. — Kluk, potnik z Dunaja. — Sachs iz Mannheim.

Pri Zamorci: Vrekar, jurist iz Prage. — Odletel iz Vižmarji. — Lewy, trgovec iz Trbiža. — Kovač iz Sonbacha. — Perulka, Becker, Gospa Honova iz Gradca.

Deželno gledališče v Ljubljani.

V sredo (praznik) 25. marca 1874.

Prvikrat:

Nezgode starega mladeniča.

Burka s petjem v 3 dejanjih, po Nestroju, poslovenil F. Končan.

Prihoduja slov. predstava bo veliki pondeljek 5. aprila na korist regisseurja

Josipa Nollia:

Godčeve pesni.

Ljudska igra s petjem v 5 dejanjih, poslovenil Josip Noll.

Dunajska borza 24. marca.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	69 gld.	25	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	73	70	"
1860 drž. posojilo	102	75	"
Akcije narodne banke	962	—	"
Kreditne akcije	220	75	"
London	111	75	"
Napol.	8	92 1/2	"
C. k. cekini	—	—	"
Srebro	106	35	"

Učenec.

ki je izdelal z dobrim vspehom drugo realko in je hvalevrednega obnašanja

— išče službe —

v štacuni z vatlarskim ali specerijskim blagom. Več o tem se izve pri

Fr. Xav. Souvanu,

trgovcu v Ljubljani.

(76—1)

Hiša na prodaj.

V Kamniku na Šutini blizu farne cerkve je hiša št. 13. z enim nadstropjem iz proste roke na prodaj. Ta hiša, katera je vsa v prav dobrem stanu, ima prostorno vežo, lepo podzemeljsko klet, pri tleh dve sobi in kuhinjo, v zgornjem nadstropji tri sobe in kuhinjo. Za hišo na dvorišču je dober vodnjak (štrina) in novozidan magazin. Vrt za zelenje in kuho je z novim zidom ograjen. Hiša ima tudi lesno pravico in svoj lasten log. Pripravna je posebno za štacuno s specerijskim blagom ali za drugo enako.

Kupne pogoje in drugo se natančneje pozveda v Ljubljani v gosposkih ulicah št. 211 v prvem nadstropji zadej.

V Ljubljani 20. marcija 1874. (71—2)

Štev. 990.

Razglas.

V četrtek 26. t. m. popoldne ob 3. uri se bode v pisarnici bolnišničnega upravnništva senošet Rakova jelša, ležeča v davkarski občini trnovsko predmestje pod parc. števil. 906, ki meri 1 oral in 1319 sežnje in katera je lastnina bolnišničnega zaklada, po očitni dražbi prodala.

Tisti, kateri nameravajo to senošet kupiti, se tedaj vabijo k tej dražbi z dostavkom, da naj poprej ugodne dražbene pogoje in druga naznanila v gori imenovano pisarnico o navadnih uradnih urah poizvedet pridejo. (60—3)

Vodstvo deželnih dobrodelnih naprav v Ljubljani dne 7. marca 1874.

Odprtje kupčije.

Jemljeva si čast udvornljivo naznanjati p. n. občinstvu, da sva z uradnim privoljenjem pod trgovinsko sodsko protokolirano firmo:

„Pirchan & Pock“

v Mariboru, gospodska ulica, št. 110 ustanovila likverno fabriko, in da se bodeva bavila s fabrikacijo najnavadnejših žganj do najfinejših francoskih likerjev, kakor tudi z Jamaica-rumom, s slivovcem in cognacom.

Zagotavlja p. n. naročnikom najhitrejšo postrežbo, ter se spoštljivo priporoča (75—1)

Pirchan & Pock.

Najem hotela.

Vdano podpisani si jemlje čast, p. n. potujočemu občinstvu naznanjati, da je od nekdanj znani in v najboljšem imenu stoječi hotel

„Rudečo hišo“ v Brodu (Slavonija)

od začetka aprila tega leta v najem vzel, popolnem predelal, na novo mebliral in elegantno uravnil. Novi najemnik obljublja dobre, okusne jedi in pijače, urno postrežbo in najnižje cene, in opominja, da so stanice po 50 kr. za popotnike vedno pripravljene.

Nadejaje se prav obilnega pohoda se podpisuje z visokim spoštovanjem

(77)

Avgust Lenassi, najemnik.